

Rigsdagen. Det vil af min Stilling til det omtalte Spørgsmaal, da det blev afgjort, vise sig, hvilken min Opfattelse i saa Henseende er. Naevnlig troer jeg at kunne henvise det ærede Medlem til, forsaavidt han da ikke har gjort det tidligere, at gjøre sig bekendt med den Slutningsforhandling, der fandt Sted i Kirkecommissionen, og som er optagen i den trykte Beretning om Forhandlingerne. I den blev netop det Spørgsmaal drøftet, i hvilken Orden de forskjellige Sager, der havde været forhandlede i Commissionen, skulde kunne bringes til Afgjorelse, være sig ad administrativt Veie eller ved Lovgivningsmagtens Medvirkning, og der troer jeg, som sagt, at den ærede Taler vil kunne finde al den Oplysning, som han maatte ønske i denne Retning. Jeg kan som en Folge heraf formeentlig, med Hensyn til hvad det ærede Medlem yttrede, indskrænke mig til at gjøre en enkelt Betragtning gjældende. Naar han af Uttringer, som ere faldne fra et tidligere Medlem her i Salen, eller af enkelte Uttringer, som kunne være komne frem f. Ex. ved Forhandlingen idag, vilde uddrage en saa almindelig Sætning som den, at alle Mænd skulde være indifferente i kirkelige Sager, og naar han saa derhos derfra kom til den Slutning, at det ikke skulde være rigtigt af os at gaae ind paa saadanne Spørgsmaals Løsning som f. Ex. det, hvilken Veie man hensigtsmæssigt skal gaae med Hensyn til Skaldelsen af Præster — hvilket jeg paa ingen Maade vil nægte er et virkelig kirkeligt Spørgsmaal, men et Spørgsmaal, som dog tillige har en saadan Charakter, at det maaskee lettere end andre kan opfattes og bedømmes selv af dem, hos hvem iøvrigt de kirkelige Forhold ikke have været Gjenstand for nogen videre moden Overveelse eller Prøvelse, hvorledes mener det ærede Medlem da, at en Kirkeforfatning kunde komme frem, der skal ordne de overordentlig vanskelige Spørgsmaal om en Adskillelse mellem de indre og de ydre kirkelige Anliggender? Bestemmelsen om Sønningen mellem disse forskjellige Sager, der er noget af det Allervigtigste og Allervanskeligste, og som vil faae den meest afgjørende Indflydelse paa vore kirkelige Forhold i en lang Fremtid, — hvem mener det ærede Medlem da skulde træffe den? Jeg

seer ikke rettere, end at han dog maa mene, at Rigsdagen skal med Regjeringen træffe Afgjørelsen deraf. Derjom det maatte være den ærede Talers Mening, at en saadan Forfatning skulde kunne gives uden Deeltagelse af Lovgivningsmagten, da vilde det idetmindste uægtelig være en aldeles ny Opfattelse, som jeg ikke troer tidligere er kommen frem. Jeg for mit Vedkommende maa ansee det som givet, at Behandlingen af denne Sag maa finde Sted netop gennem Lovgivningsmagten. Det er jo udtrykkelig sagt i Grundloven; thi naar der staar: „Kirken's Forfatning skal ordnes ved Lov“, saa er Meningen deraf vistnok forsaavidt fuldstændig utvivlsom. Men naar man altsaa maa gaae ind paa, at Medlemmerne af Rigsdagens Afdelinger skulde kunne være istand til paa behørig Maade at drøfte og deeltage i Afgjørelsen af de overordentlig vanskelige og indgribende Spørgsmaal, som ved den nævnte Leilighed vilde komme frem, saa maa man dog ganske sikkert ogsaa hos dem erkjende en tilstrækkelig Modenhed til at kunne deeltage i Afgjørelsen af den Slags Spørgsmaal, som foreligger i den Sag, der nu forhandles. Det Spørgsmaal maa derimod ganske vist fremtræde — og det er et Spørgsmaal af en helt anden Beskaffenhed — hvilke af de kirkelige Sager det maa ansees for ønskeligt at bringe frem først og tidligst, og hvilke der mulig bør være Spørgsmaal om først at bringe frem senere, samt navnlig om det kan ansees for at være en i og for sig praktisk og hensigtsmæssig Veie, som kan ventes snarest at ville føre til Maalet, at man lader alle de Spørgsmaal, der nu allerede gennem en lang Række af Aar have været stærkt og ivrig forhandlede i Rigsdagens Afdelinger, ligge og ikke rørte ved dem, for man har faaet Forfatningsagen afgjort ved Lov, altsaa ved Rigsdagens Medvirkning, eller om man ikke først bør søge at faae de Sager, som saaledes allerede have været under Behandling i længere Tid og paa forskjellig Vis have sat Intereserne stærkt i Bevægelse, afgjorte for dog derved noget at formindste de meget store Hindringer, der, hvad man med fuldkommen Sikkerhed kan sige efter de Forsøg, der allerede foreligger fra den foreløbne